

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

25. szám.

Debrecen, 1926 június 19.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Célok és eszközök.

Az előző számban rámutattam néhány fontos tanügyi feladatunkra, amelyekről az anyagi eszközök hiánya miatt nem történhetik kellő mértékkel gondoskodás. Megemlítettem azt is, hogy szerintem ezeknek a céloknak elsőbbséget kellene adni például a jogakadémia fenntartása felett, de azt is, hogy a jogakadémián esetleg megtakarítható összeg úgysem volna elég a felsoroltak istápolására.

A mi egyházkerületünk vezetőinek a bölcsessége azonban megtalálta a módját eleddig annak, hogy a református oktatásügyünk céljaira szükséges kiadásainknak fedezete legyen. Különösen azóta, hogy a mostani nagynevű főgondnokunk áll az egyházkerület anyagi ügyeinek élén, a valutaleromlás előtti értékeket véve számításba, igen jelentős összegek fordítottak oktatásügyi célokra. Nem kis részben az államsegély is ilyen célokra használtatik, a theologiai tanszék-alap, egyházi- és iskolai segély-alap és a népiskolai tanszék-alap létesítésével. Mindez a gróf Degenfeld József elgondolása volt s ha a pénz elértéktelenedése közbe nem jön, vagy az államsegély a pénz változott értéke szerint adatik, ezeknek az alapoknak már nagyon sok jó hasznát láthattuk volna. Am éppen az utóbbi évek példájából megtanulhattuk, hogy az államsegélyre nem szabad rábízunk magunkat.

Voltak azonban nekünk más nevezetes bevételi forrásaink is, amelyekkel szintén segítségére mehettünk oktatásügyünknek. Ilyen a tűzbiztosítási pénztár, amelyből sok iskolánk kapott jelentős évi segélyt. Kap most is, de nem fejleszthetjük ez a segélyezés a szükségletek arányában. Ennek a pénztárnak a jövedelmét ugyanis a szerződéses vállalkozótól járó haszonrészesedés adja. Most már egészen természetes, hogy az egyházkerület jelentős részének elszakítása folytán, amint kevesebb a biztosító egyház, úgy szükségképpen kevesebb az egyházkerület haszonrészesedése. De nem elég. Mint az Arany János Bolond Istók-jában megénekelt jégveréses ember, aki a megrongált búzavetését

maga is össze-vissza veri, mi is hozzá látunk: Nosza, Uram Isten, mire megyünk ketten, és a biztosítást csak azért sem a szerződéses vállalkozóval kötjük. A cím az, hogy át kell térni az önbiztosításra. Jó, hát térjünk át. Am addig, míg áttérünk — nekem mindegy, ha ma áttérünk is —, ne rezonirozzunk, hanem odamenjünk, ahonnan az egyházkerület hasznot lát. Mert nem tudom aztán, hogy az ezen pénztárra utalt iskolai segélyeket honnan és miből fogjuk fedezni, ha a tűzkár-pénztár nem bírja. Azt értem, ha a mostaninál nagyobb hasznot akarunk elérni az önbiztosítás útján. De azt, hogy mivel a nagyobb hasznot ezidőszerint nem kapjuk, tehát a kisebb sem kell, semmi sem kell — felfogni nem bírom.

A másik nevezetes jövedelmi forrása volt az egyházkerületnek a tankönyvkiadás és terjesztés bevétele. Most ebben nagy változás történik, az országosan egységesen megállapított népiskolai könyvek kiadásával. Ha ez a vállalkozás jól keresztül lesz vive, bizonyára nagyobb haszonnak kell belőle jutni az egyházkerület részére, mint amennyit az eddigi magánbizományos cég, akit egyházunkhoz a tagság kapcsolata sem kötött, juttatott a számára. De attól lehet tartani, ez sem fog valami simán menni. A konventi tárgyalásokból azt látjuk, hogy a két évvel ezelőtt megindult akció még mindig csak a küszöbön jutott, és azt halljuk, hogy még mindig folynak tárgyalások egyes magán ajánlattevők javaslatai felett, hogy az egyház vegye be az ő kiadásukban megjelent ezt, vagy azt a könyvet, mert hát az ilyen, meg olyan szép és az egyházi nyomdávalalattok aligha fognak ugyanolyan szép könyveket előállíthatni. Egészen bizonyosra veszem — legalább is az énekeskönyvek körüli tapasztalatok ezt mutatják —, hogy a magunk nyomdáitól előállítandó tankönyvekkel szemben kérlelhetetlen kritikussok leszünk és azt fogjuk kívánni, hogy azok úgy tartalom, mint kiállítás tekintetében különbek legyenek más vállalkozók hasonló könyveinél. De ez nem is baj. Az azonban, hogy már előre hangzanak el olyan nyilatkozatok, hogy

a református nyomdavállalatok bizonyára nem fognak olyan szép könyvet kiállítani, mint az egyetemi nyomda, vagy az Atheneum, talán mégis túlságba vitele a kemény kritikának. Pedig ha ezeket a könyveket nem fogjuk kellő szeretettel fogadni és terjeszteni, a magunk gyöngeségének bizonyításán felül jelentékeny kárt is okozunk az egyházkerületnek s azáltal — ami engem különösebben érdekel — a magyar református oktatásügynek is.

Ugyancsak a tankönyv-akcióval kapcsolatban jelentékeny hasznot lehetne elérni a középiskolai tankönyvek magunk kezébe vételével is. A Konventnek legutóbb meghozott határozata a középiskolai tankönyvek egyházi approbációjának megkívánása tárgyában erre megadná a fogóvéget. Csak bátor elhatározással haladni kellene a kijelölt úton s azt hiszem, igen szép eredményt lehetne elérni a méltán perhorreszkált tankönyv-monopolium nélkül is, hanem persze az kellene, hogy ne legyünk sem túlfélénkek, sem pedig a magunkéval szemben örökké bizalmatlanok.

Tudom én, hogy azokat, amiket itt elmondtam, más is tudja, nemcsak én. De azt hiszem, nem ártott ezekre így rámutatni, hogy jusson eszünkbe, miszerint a gazdasági természetű vállalkozásainknak az iskoláink élete szempontjából is komoly jelentősége van.

Református tanár.

Tárca

Egy emberöltőre. . . .

(Karcolatok a szatmári generalis visitatiohoz.)

Ünnepelni mindig tudott és szeretett a magyar. Tudok esetet Szatmárból, mikor az ünnepek harmadnapjának megtartását eltörölték és a lelkész nem nyitotta ki a templom ajtaját, a harangozónak pedig megtiltotta a harangozást, — egyik magyar bemászott a magas templom ablakán, valahogy felkúszott a toronyba és meghúzta a harangokat. Az ünneplőbe öltözött nép felgyült az istenházába és követelte az ünnep harmadnapját. Igaz, hogy per lett belőle s a betörő, ambiciózus-harangászt megbüntették, de jellemző eset az ünnepet és a templomot kedvelő régi időkre! . . .

Szatmárban az ünnepek után következő napokat ma is „*ünnepe harmad- és negyednap*”-jának nevezik.

*

Dehát most más ünneplésről van szó! A generalis visitatio élén a püspök sorra járja az egyházakat. Lázba hozta ez vidék népét. Megkezdtek az utak rendbehozását, a félben maradt templomok befejezését. Az eklézsiális épületek és kerítések új szint kaptak, sok helyen. A lel-

kési irodák restanciái nehéz izzadások között eltűntek. Be jó, hogy 100 évben csak egyszer jön püspök, nyögik néhol; be jó, hogy jön végre, sóhajtják egyesek. A nép maga is készül. Lovas legények tanácskoznak a bandérium összeállításáról, fehér ruhás lányok vasalják a pántlikákat, nemzeti színű szalagokat, öntözik a virágokat. Mi leszünk a legszebbek. A mi falunk lesz az első. A szónokok már álmatlanul töltik az éjszakákat! A dalárdák sláger darabjaikat gyakorolják. És mindenütt kezdik érteni, hogy nincsenek hát magukra hagyatva az egyes egyházak. A nyájuk összetartoznak.

*

Kár, hogy nem írhatjuk le minden egyház ünnepének a lefolyását és történetét külön-külön, mert mindenik megérdemelné! Óh nem a sok szép díszkapu és az útra szórt virágosó miatt, hanem amiatt a sok szép lelki emlék miatt, amit mindenütt elraktározott a nép egy emberöltőre (talán többre?) e látogatásból! Hiszen majd beszámolnak még erről az útról mások, én hát csak arról írok, amit ők elhagynak.

Fehérgyarmaton a hősök emlékszobra előtt imádkozik a püspök. Olyan maga is, mint egy hatalmas szobor. Míg meg nem szólal, nem tudja az ember, melyik szoborra nézzen s míg beszél, feledjük őt. Minden gondolatunk a hősöké és Istené már . . .

Aztán az egyházker. főjegyző tart elragadó beszédet. Történelmi levegő csapdos bennünket. A Hymnus-szerző Kölcsey élt és járt-kelt itt. A nagymajtényi sík emléke szomorúan markol belénk s mikor a jelen szomorúságáról a csonka megye és csonka haza csonka lelkű magyarjairól beszél, fogat szoritva hajtják egymás vállára fejüket az erős férfiak és könnyezve sirnak, hogy Isten szerint való legyen szomorúságuk és megbánthatatlan megtérésre hajtsa őket (II. Kor. VII. 10.), amiből üdve lesz a hazának is.

*

Egy másik: Szamoskéről menet a panyolai réven kelt át, a generalis visitatio a Szamoson. Míg a hidas (komp) méltóságteljes lassúsággal úszott át a széles vizen, fent a magas parton ünneplőben állt a gyülekezet apraja-nagyja. Egyszer csak megszólal a fúvós-zenekar és a nép ezernyi szája. Meghatva vesszük le kalapunkat: a Hymnus dallamára és érezzük, hogy az Úr Lelke töltött el most mindnyájunkat azzal az édes boldog reménységgel, hogy „*Nem veszhet el Magyarország sohasem, nem engedi, védelmezi az Isten! . . .*” A boldogult lelkek útja lehet ilyen, ott a túlsó parton, a megérkezésük, az angyalok kara közepette . . .

*

Egyházi és nemzeti szempontból felbecsülhetetlen egy-egy ilyen generalis visitáció mindkét félre, vagyis a hívekre és a látogatókra is.

Külső, belső értékeink és kincseink egymásra találhatnak, felszínre jutnak, számon tartatnak, becsebbek lesznek, életünk kivirágzik ettől és áldásos lesz a gyümölcse.

Kósa Béla.

Egyház

Püspöki látogatás a szatmári egyházmegyében.

III.

Június 7-ike, hétfő, volt a vizitáció legnehezebb napja, amennyiben erre négy — igaz, hogy egymáshoz nagyon közel fekvő — eklézsiának a meglátogatása volt kitűzve. Az első volt Kisnámény, ahonnan nagyon lehangoltan távoztunk egyes, nagyon szomorú jelenségek tapasztalása miatt, amelyeknek közeli megszűnésére azonban reménység van; a második Darnó; a harmadik a jánki leányegyház, rendkívül buzgó előkönyörgő tanítójával, ahol azonban a többségben levő római és görög katolikus egyház vezetősége nem vett tudomást a református püspöki látogatásról, ami elég feltűnő ellentétet képezett például Heinrich Vendel szatmárcsekei római katolikus plébános úr magatartásával, aki hívei élén igen nagy készséggel sietett üdvözölni a református püspököt, annak ellenére is, hogy aznap éppen „Ürnapja” volt! A negyedik és utolsó meglátogatott egyházközség e napon Majtis volt, ahol a vizitáció megpihenvén, másnap, 8-án, kedden délelőtt Kisszekeresen jelent meg, ahol a legmeghatóbb jelenetek egyike játszódott le akkor, amikor az istentisztelet után 16 anya hozta fel a templomba egy éven belől született kisgyermekét, s kérte és kapta reájuk könnyek között a püspök szívbéli áldását. Több egykézű községgel szemben Kisszekeresnek különösen gyönyörű vonása a gyermekáldás kedvelése. Ugyanaznap délután átment a vizitáció Mándra, ahol a püspök a nemesborzovai leányegyház küldöttségét fogadta. Anya- és leányegyház egyként sok nehézséggel küzdenek, Mándra még paróchiális épület sincsen! — de a fiatal és tetterős lelkipásztor a legnehezebb helyzetekben is fölfelé néz és előre tör. A következő napon, 9-ikén, szerdán délelőtt Nagyszekeres került sorra, ahol a vasárnapi iskolás növendékek lelkes tisztelgésére válaszul a püspök úr arany szavakkal tett bizonyosságot a vasárnapi iskolai s általában a belmissziói munka elodázhatatlan szükségessége mellett. Sajnálunk, hogy nem volt kéznél rádió, mert e szavakat igazán nemcsak egyetlenegy kicsiny gyülekezetnek kellett volna meghallania, bár ennek a szívében természetesen így annál mélyebb nyomokat hagytak. E nap délutánján Zsarolyán, másnap (jún. 10, csütörtök) délelőtt Gyügye látogat-

tott meg, azután pedig a vizitáció átkelven a cégény-dányádi szamosréven, e nap délutánján elért a körút ezidőszerinti végpontjára, a virágzó nagyközségbe, Szatmárökörítőra (miután az útbaeső Cégény-Dányád és Fülöpös szintén tervbevevett meglátogatását az illető lelkipásztorok családjában föllépett súlyos betegségek miatt el kellett halasztani). Az ököritői fogadtatás úgy dísz, mint bensőség dolgában méltó befejezése volt a körútnak, de még szebb emléket hagyott maga után ez alkalomból a szívekben Boldy Károly helybeli presbiter, aki a presbitériumnak a püspök úr előtti tisztelgésekor jelentette ki, hogy két elhalt fia emlékére két hold földet ajándékoz egyházának. Ököritóra, mint a vizitáció búcsúzásának helyére, szintén több lelkész társ gyűlt be a közeli vidékről s ezeknek élén Sipos esperes mindenkit megragadó beszédben búcsúzott a püspöktől és kíséretétől, akiknek e kedves, megértő és sok lelki ajándékot nyújtó környezetből két hét gazdag és értékes tapasztalatai s egy csomó új és lelket gazdagító ismeretség megkötése után igazán nehezükre esett a válás. 11-én, pénteken hajnalban félöt órakor a vonattal elindulván, a déli órákban értünk haza Debrecenbe, kifáradva, de kitűnő hangulattal s mélységes hálával Isten iránt, aki, úgy éreztük, sok áldásával árasztotta el kéthetes körútunkat.

Az utolsó pár napon megszűntek a nagy esők, felszáradtak a részben még nagyon rossz utak, s így még a természet változása is kedvezően befolyásolta az út hangulatát. Amilyen változó volt az időjárás, olyan változók voltak, sőt természetesen még sokkal változóbbak is az egyes gyülekezetekben szerzett tapasztalataink. Hitbuzgóság, egyházhűség, készséges teherhordozás, jókedvű áldozatkészség fölemelő tényei és jelenetei sűrűn váltakoztak egészen ellentétes tapasztalatokkal is. Azonban a lelkipásztortestvérek legnagyobb részének fiatal ereje, friss munkakedve és ami fő, egészen hivatása magaslatán állása még a lehangoló árnyoldalakkal szemben is értékes biztatást nyújtott a jövőre nézve. Örömmel győzöttünk meg arról is, hogy a tanítói kar többségében a lelkipásztoroknak teljesen megbízható, nem egy esetben egészen elsőrangú és példaként világloló munkatársaik vannak, valamint arról, hogy a világiak nagyobb része is sok szeretettel és megértéssel áll a pásztorok mellett s vesz részt a gyülekezetek és az egyházmegye életének irányításában. — E körút sikere érdekében is a bölcs körültekintéssel, atyai szeretettel és eréllyel kormányzó esperesen és a lelkipásztori karon kívül igen sokat tettek a vezető világi férfiak is, akik közül többen, így a már említetteken kívül Kormány Lajos, dr. Madarassy Géza, dr. Bakó Ferenc, Szegedy Antal, Bónis Károly, Újfalu Lajos tanácsbírák, az útnak egy-egy hosszabb,

vagy rövidebb szakaszán, fáradtságot és időt nem sajnálva, hozzá is csatlakoztak a generális vizitációhoz s étékes felvilágosításaikkal annak munkáját nagyban megkönnyítették. A politikai közigazgatás pedig a fő és alispán urak már említett szivességein kívül még azzal is hálára kötelezte maga iránt a generális vizitációt, hogy dr. Nemestóthi Szabó Tibor, dr. Ujhelyi István és dr. Horváth Dezső főszolgabírák személyében önmagát is állandóan képviseltette a körúton, annak díszéhez és sikeréhez ily módon egyaránt hozzájárulva.

Erősen hisszük, hogy a körút a szatmári gyülekezetek lelkében mély és maradandó nyomokat hagyott. Noha az egyes egyházközségek megvizsgálására fordított idő aránylag nem volt hosszú, mindamellett helyes időbeosztással és fokozott munkával nagyon sokat lehetett mindenütt végezni, lévén különben is az esetek nagy többségében egészen kicsiny, sőt parányi gyülekezetekről szó, amelyeknek jóformán aprajánagyja együtt volt templomban, utcán, paróchia környékén a látogatás ideje alatt s csaknem egyenként elérhető volt egy-egy szives pásztori szóval, vagy kézszerítással. Az időbeosztás precizitását és megfelelő munkateljesítmény kifejtését legföljebb egy kedvesen gátló körülmény akadályozhatta némileg, tudniillik a meglátogatott gyülekezeteknek, s elsősorban a bájos és fáradhatatlan papnéknak a vendégszeretben való telhetetlensége, de a vizitáció tagjai a lehetőségig még ezen is túltették magukat, egyetlen alkalommal sem mulasztván el kifejezni a vendégszeretért való igaz hálájuk mellett annak sokszor, főképen a konyhaművészet terén kétségtelenül nagy arányaival szemben szertteljes óvásukat. Már előre aggódunk azonban attól, hogy összes elhintett magvetésünkből s közelebbről a püspök úrnak kétszázon jóval felüli számban elmondott beszédéből az idevonatkozó intelmek meglehetősen sziklás talajba hullottak, — mert legyen a papnék szíve akármilyen puha, de azonnal megkeményedik, mihelyt arra akarják kapacitálni, hogy 12 fogás helyett 3 is untig elég. Adná Isten, hogy minden egyéb tekintetben annál fogékonyabb és annál gazdagabb gyümölcsözést ígérő szívekbe hullt legyen a püspök úr ihletett szívének és ajkának s általában a vizitáció munkálkodásának magvetése. Ezzel a kívánsággal búcsúztunk el a szatmári egyházmegyétől, a személyi és tárgyi értékek ezen, részben még fölfedezésre váró kincses bányájától a jövő évi viszontlátásig.

Notarius.

A budai református lelkészválasztó közgyűlést a pesti egyházmegye esperese június 20-ra tűzte ki. Ezen dől el Haypál Béla drámafoki lelkész meghívásának a sorsa.

Az Ifjúsági Egyesületek országos konferenciája augusztus 19. és 22. között lesz Kisújszálláson.

Közélet

Keresztyén önarckép.

Magyar református anyaszentegyházunknak egy régi, kiválóan buzgó munkás tagjától vetünk panaszokkal és jóakarató korholásokkal telt írást, az ő lakóhelyén levő egyházközségben tapasztalt fogyatkozásokról s a javításra irányuló szándék nem szívesen fogadásáról.

Mivel panaszaiban nagyon sok van olyan, amit másfelé is, mondhatni az ország minden részében, hallunk, s kivált éppen az egyházukhoz s vallásukhoz leginkább ragaszkodó híveinktől, mivel tehát e panaszok nagyon is általános érdekűeknek látszanak, célszerűeknek látjuk azoknak hangot adni. Nem éppen abban az értelemben, mintha a megírottakkal teljesen azonosítanók magunkat, hanem abból a célból, hogy a meghallott panasznak vagy cáfolatát, vagy orvosságát lehessen találni. Szerintünk ugyanis az a legnagyobb baj, ha a panaszok csak suttogva és csak hát megett hangzanak el. Akkor nincs lehetősége sem annak, hogy a rosszhiszemű vádaskodót elhallgattassuk, sem annak, hogy a jóakarató kesergőt tévedéséről meggyőzzük, sem annak, hogy az igazságot meghallgassuk.

Ezért közreadjuk a beküldött írásokból mindazt, ami nem szorosán helyi, vagy személyi vonatkozású. Elsősorban ezt a keresztyén önarcképet, amelyben a szerző azt akarja megmagyarázni azoknak, akik nem ismerik, hogy mi viszi őt, az egyszerű embert, az Isten országához vezető út egyengetésére. A hatást, amelyet ez egyszerű sorok bizonyára tesznek, nem akarjuk semmiféle konkrétumhoz kapcsolással csökkenteni s azért gondosan kitöröltünk minden hely- és személynevet. Mindaz, amiket az író elmond, akármely magyar református egyházközségben írhatta volna.

*

Nagyon szegény iparos szülőktől születtem. Igen kicsi, gyenge testalkatom miatt 8 éves koromban lettem iskolás, 4 elemi osztályt végeztem. Rendkívül szerettem volna diák lenni és majd tanító, de az Örökkévaló könyvében más volt megírva felőlem. Testi véznaságom mellett is mezőgazdasági cselédségre adtak szegény szüleim, hogy segítsék keresetemmel a nagyszámú család fenntartásában. Tíz évig voltam mezőgazdasági cseléd, 9 helyen szolgálva, a legszigorúbb helyen 2 évig. A tíz év alatt kint a tanyán az összes szellemi táplálék, amit kaptam, annyi volt, hogy egyszer elolvastam a „Falurosszát” és többször elolvastam a Regélő Bácsi naptárból Rinaldó-Rinaldinit; azonkívül 2, 3 vagy 4 héten kaptam egy szabad vasárnapot, de csak délelőtt. Ilyenkor rendszeren elmentem az istentiszteletre. Tíz év után, tehát 22 évet betöltve,

lakók közt kint járt egy róm. kath. szerzet, foglalkozott a kintlakó népekkel s arra az eredményre jutottak, hogy nem szabad tovább hagyni azt a népet, amelyet még nem rontott meg a város, de nevelni kell s elhatározták, hogy egy ausztriai intézetben képeznek ki lévita-féle szerzetrendi tanítványokat s azokat fogják kiküldeni a magyar tanyai hívek gondozására. Akkor újra nagyon feljajdultam, hogy magyarokat ausztriai tanítók nevelnek, aztán, hogy a róm. kath. szerzetrend ebben megelőzi a református keresztyén egyházat. — Azóta sok szomorú és fájdalmas évet élt át a magyar, benne a református keresztyén egyház. Sirunk, jajgatunk, sópánkodunk, sóhajtunk, *rossz a lelkeszi díjlevél*, mintha a gyülekezet azért volna, hogy lelkeszi díjlevelet szűljön, s arra ilyen vagy olyan pap belé üljön; a theologiára azért menjen néhány ifjú, hogy néhány évet elszórákazzon s majd a tánc után minél jobb javadalomba helyezkedve éldegéljen... Szomorú és fájdalmas valóság, hogy református keresztyén egyházunk nagyon szép és dicsó szolgálatokat teljesített ennek a sokszor agyongyötört hazának s ennek az annyiszor vérző nemzetnek igen számos babérkoszorús fiakat nevelt, de nem tudom lelkemben elhallgattatni azt a fájdalmat, hogy a láthatatlan Isten országa részére, az egyénekenkénti pásztorkodást nem végzi azzal a felelősségérzettel, azzal a szent lelkesedéssel, amellyel azt tenni kellene. — A templomi ékes predikációkban kimerül minden cselekvőképessége, jobban mondva szorgalma; ki a templomból az életbe, az egyénekhez, onnan a családba, társadalomba, stb., mert egyénekből van család, társadalom, egyház és nemzet; ha vannak erős egyének, stb., lesz erős magyar nemzet is.

Sokszor mondták és mondják, miért nem hallgatok, miért törődök egyházzal, közüggyel, van nekem magamnak is elég bajom, csináljam csak a magam dolgát, majd elvégzik az okosok, nem vagyok én pap és így tovább. No hát jó, de akkor!!! akkor!!! miért nyitották ki előttem a református keresztyén iskolát — ha csak az elemijét is? Miért tanították meg velem egyházunk és magyar nemzetünk vértanúi történelmét? Miért prédikált nekem egyszer is tettehívóan, cselekvésre ösztökélve egyetlen egy református keresztyén pap? Miért adták a kezembe a mártírok és annyi dicsó őseink történelmét? Miért adták a kezembe a teljes Bibliát? — vagy miért nem tépték ki belőle Nehémiást, meg az Apost. Cselekedeteit? Óh! miért? miért? ha nekem nem szabad szeretnem ezt a szegény vérző nemzetnek legelhagyatottabb munkásfiat? ha nekem nem szabad belszólni abba, ami fáj, ha nem szabad meglátnom, ami nem jól van. Ott kellett volna maradnom „Rinaldó“-nál...

Harmadik elemi iskolás koromban juta-

lomkönyvet kaptam, abban a többi között egy kisebb olvasmánynak az volt a címe: „Amit a ponyván árulnak“. Most már nagy és szent kérdés, egyházunkra, nemzetünkre, hogy jobbe- akár én egymagam, s rajtam kívül annyi sok egyszerű tévelygő, de kereső lélek ott maradjon-e tovább *amit a ponyván árulnak* Rinaldó Rinaldínál? vagy pedig az evangélium fénylő világánál legyünk én is, azok is, élő cselekvésre képes, hívó református keresztyének és munkás becsületes hazafiak, válasszatok! Aztán cselekedjétek, mert lesz leszámolás!

Vajjon nem valami isteni csoda gondviselés volt az, hogy én nekem, nagyon vézna testalkatú gyermeknek előbb 10 évig kellett kint élnem Rinaldó szellemi táplálékával, hogy aztán oda kiálthassam: Meddig engeditek fiaitokat egy újabbkori Rinaldó szellemű táplálékkal nevelni? Miért nem nevelitek úgy, mint édes gyermeketeket? hisz azok szántják a véres magyar föld barázdáit, azok aratják aranykalászos rónáit... Minden egyes ember egy-egy halhatatlan lélek, közelebb nekünk minden egyes magyar, húsunkból, vérünkől való vér.

Ezért a sok fájdalmas jajért, panaszért, itt-ott vádért, ne haragudjatok, ne bántsatok, még azért se, hogy a nevem

Kis Horváth.

„A gebei jogeset.“

Talán nem volt szükséges nagy. Tukacs Lajos esperes úrnak olyan feltűnően igazolnia magát a fenti című cikkében; talán nem szabadna e b. lapot személyes élű, meddő viták rendezésére használni, de nagy. Tukacs Lajos esperes úr által idéztetve és kényszerítve, tartozom a következők kijelentésével:

1. Mindenben fenntartom, amiket megtámasztott cikkemben megírtam és azoknak utolsó betűjét is, részint tanúkkal, részint a nagy. Tukacs Lajos esperes úr kezeim közt levő leveleivel, bármely percben igazolni is tudom.

2. Maga a nt. esperes úr is az én állításaimat csaknem pontról-pontra, betűről-betűre „valók“-nak jelenti ki, mégis cikke elején azt állítja, hogy azok „*még a valószínűség látszata nélkül is szükölködnek*“ Itt hát a logikában is hiba van.

3. Azt hiszem, nem jogos és nem ildomos egy öreg lelkészársunkat a nyilvánosság előtt csak úgy kurtán-furesán „*Szigethy úr*“-nak szólíthatni, mikor annak tisztas hivataltal címe van.

4. Azt sem tudom helyeselni, ha az esperes, a maga hivatali körében (vagy a pápák nyelvén szólva: *Cum ex cathedra Petri loquitur*!), a hivatalos válaszokat „*dodonai módra*“ adja meg, mert az ily kétértelműség szükségtelen és káros bonyodalmakra vezethet s könnyen előállhatnak oly ügyek, melyek, ha még egyszer olyan

építésnél napszámos, majd 23 éves koromban kőművestanuló lettem 2 évig, mely idő alatt szorgalmasan látogattam az ipariskolát, 25 éves koromban felszabadultam, nemsokára meg-nősültem. Házaseletemben 6 évig voltam segéd-munkás, majd önálló kisiparos 11 évig, amikor az államépítési hivatalban levizsgáztam és megkaptam a „kőműves mester“ bizonyítványt, mely után több kisebb-nagyobb, magán- és köz-építést teljesítettem. Amidőn segéd lettem, nem sok idő múlva előbb a Téli Ujság, majd a Kis Tükör ujságot is rendszeresen járattam és olvasgattuk áldottlelkű volt feleségemmel s tőlünk telhetően terjesztettük, hogy minél több olvasója legyen, nézvéen a földi egyházra is, de különösen a láthatatlan egyházra, azaz hogy minél több halhatatlan lélek találjon idvességet, s ennek a földi magyar hazánknak minél több fia legyen boldog. Ebben valahogyan szenvedélyesen üzött Nehémiás és az Apostolok Cselekedetei. Sok évvel ezelőtt egyik adventi vasárnapra a Kis Tükör helybeli előfizetőit, továbbá a lelkészeket, tanárokat, tanítókat egy iskola-terembe összehívtam, ahol előadást tartottam, melynek nyomán megalakult a református olvasó egyesület, mely ma is működik. Ennek a nyomán, minden emberi befolyás és cselekedet nélkül, választottunk nagyhirű és nagyértékű kiváló papot. Ellenben 10 év után, egy ocsmány papi választásból kifolyólag, otthagytam az egyesületet, mivel lelkemen semmiféle emberi befolyást nem tudtam és nem tudok tűrni. Ebből nagyon sok keserűségem volt. Majd egyszer — itthon sem voltam — megválasztottak presbiternek, de 3 év múlva beadtam lemondásom, mivel nem akartam *csak anyagi* ügyeket intéző presbiter lenni, bele kívántam szólni a lelki ügyekbe is, abba pedig, mint egyik lelkész mondotta, egyedül ők vannak jogosítva. De már a református olvasó-egylet megalakulásakor arra kérte némely egyházi vezető egyéniség a feleségemet, hogy vigyázzon reám, mert elmegy a — hajam. Hála a jó Istennek, még mai nap, meg-öszülve ugyan, de elég jó sűrű. Most pedig azzal érvelnek, hogy nem sokat kell már adni rám, mivel közel járok a baptizmushoz. Talán abból következtetik, mivel csak kevés iskolázottságom mellett csak teveszöröcsuha-módra írom és mondom meg, amit meg akarok, minden kertelés nélkül, mint valamikor Baptista János, vagy talán azért, hogy 3—4-szer meglátogattam a baptistákat, személyesen akarva meggyőződni a hallottakról. A vádaskodók figyelmen kívül hagyják, hogy némely református pap is elmegy, sőt némely r. kath. plébánus is, még vitába is bocsátkoznak és Uram bocsá', mégsem viszi el őket az ö...g. Kár a mieinknek mindig csak le-kicsinyelni, gúnyolni a baptistákat, sokkal jobb volna ahelyett hozzálátni a szent cselekményhez és izzó, szent lelkesedéssel dolgozni. Azok az ő árvaházukban imádságos lélekkel 80 gyerme-

ket nevelnek, mi pedig, reformátusok és ágostaiak, a Nagypénteki árvaházban 60 gyermeket; ezek a számok beszélnek. Igaz, nálunk — elismerem, nagy ügyszererettel — Kálvineum-árvaházat alapítottak, de ez csak osztály-árvaház.

Vagy harminc évvel ezelőtt kezdve, 10—15 évig igen sokat és lelkesen misszióztam, egyházi néplapok, Koszorú stb. kiadványokkal, bibliával, mikor? hol? miként? Ahogy lehetett, munka közben és kívül, télen, mikor iparom szünetelt, sokszor bejártam a tanyákat és szomszéd községeket, felpakolva sajtótermékekkel — pedig nem volt lelkési díjlevelem. S igen, igen sok áldott téli estét töltöttem református és róm. kath. családok összejövetelével, hol utóbbiaktól sokszor kaptam vallomást, hogy ők más milyennek tudták a reformátusokat, hogy azoknak nincs Jézusok. Óh! de sok szépet, jót, hasznosat, épületeset, de sok szomorú, keserű, fájdalmas és siralmas dolgokat is tudnék elmondani; de tudnék lángoló, szent lelkesedéssel cselekvésre hajszoló dolgokat is. Egyet azért mégis leírok, hogy legyen az szent cselekvésre való ösztöke. Még kisebb ipari önállóságom kezdetekor történt, hogy egy alkalommal, egyik uradalomba vittek ki, hol egy istálló bejárati ajtónak az átalakítását kellett teljesítenem. Az istállóban levő fajlovak ápolásával 6—8 lovász foglalkozott; akkor még teljes lelkesedéssel voltam (most már sokat belém fojtottak a hivatalosok), s a lovászok viselkedése egész lelkemben megremegtetett: itt tenni kell, de vigyázva, előbb szeliden, kérlelve, rimánkodva, csaknem könyörögve, gondolják meg cselekedeteiket; gúnyosan kaptam a feleletet, hiszi *maga*, hogy van Isten?!... Isten Lelkét kértem; este és délben nem szüntem őket kérlelni, inteni s már másnap azzal álltak elő, hogy hát, hisz, ők nem is volnának olyan rossz emberek, de őket káromkodással költik reggel és azzal fektetik le este. Két és félnap voltam közöttük, akkorra bevégeztem a teljesítendő munkát, jelentettem a gazdatisztnak, aki kiadta a parancsot, hogy engem vigyenek haza szerszámommal együtt. Amidőn indulásra készen voltam, minden lovász oda jött hozzám, engedelmet kértek a goromba sértegetésekért, s annak a jó Istennek az áldásával bocsátottak el, akit megakartak tagadni, mondván: a jó Isten áldja meg *Mester úr*. Amíg kint voltam, történt más is, és pedig az egyházi végrehajtó a becsús kíséretével — tehát 3 ember, 2 ló, 1 kocsis — kint volt a cselédségnél az egyházi adó behajtásáért. De az evangéliumot nem hozta ki közéjük az egyház. Abban az időben — azóta is sokszor — élőszóval is, írásban is felhívtam egyházunk vezetőségét, hogy keresztyén egyházhoz méltóbb volna, ha evangélistákat tartana, mint végrehajtót. — A nagy háború vége felé olvastam egyik napilapban, hogy a szegedi tanyai

„világos ösmeretet“ nyújtanak is, „meglepik az ámuló világot“.

5. A nagytiszt. esperes úr éppen nem volt jelen azon a nevezetes közgyűlésen. Honnan tudhatja hát, hogy én az elválasztott gondnokot „szívem szerint“ meggratuláltam és pedig minden törvények negligálásával? Nem; a hírvivőket jobban meg kell válogatni, mert tudomásom szerint ezekben gyökerezik minden baj.

6. Hogy a nt. esperes úr és a lelépő gondnok között micsoda beszélgetés folyt? e felett nem velem, hanem a lelépő gondnokkal kell vitatkozni, azaz ketten egymás között méltóztassanak ezt elintézni.

Még csak azt jegyzem meg, hogy a cikkem alá illesztett szerkesztői megjegyzés némi félreértésen alapul, mert az általam tárgyalt eset nem egy felebbezett választási ügy, hanem tisztán egy eddig ösmeretlen s törvényeken kívül álló eset, melyre nézve bírói, esetleg hatósági elvi döntés volna szükséges szerény véleményem szerint. A jelen állapotában nem tudjuk, mit tegyünk vele, hogy törvénybe ne ütközzünk.

Kiváló tisztelettel vagyok
Gebe, 1926 június 7.

id. Szigethy Gyula,
református lelkész.

*

Adjuk e választ azzal a megjegyzéssel, hogy
1. tovább e kérdéssel foglalkozni nem fogunk;

2. részünkről nincs félreértés; a választás ellen felebbezni csak birtokon kívül lehet; ha nincs felebbezés, akkor a választás jogerős; — a megválasztottat mindenkép fel kell esketni; a felesketés a presbiteriumban történik, tehát a lelkész nélkül nem mehet végbe. **K. B.**

Különfélék

A debreceni tudományegyetem rektorává a következő 1926—27. évre dr. Vitéz Illyefalvy Géza ny. r. tanárt választották. Az új rektor édesatyja a losonci egyháznak volt sokéremű lelkésze; felesége pedig az egykori tudós szentesi papnak, Kiss Bálintnak az unokája. Tanári működését a sárospataki kollégium jogakadémiáján kezdte 1896-ban, onnan nevezték ki 1914-ben a debreceni tudományegyetemre, ahol a közgazdaságtan és pénzügytan tanára, s úgy az egyetemen, mint a társadalmi életben nagy népszerűségnek örvend.

Némethy Károly v. b. t. t., nyug. államtitkárt, a budapesti egyház főgondnokát, aki hevesnagykunsági egyházmegyénknél több éven át volt buzgó gondnoka, a Ferenc József

tudományegyetem jog- és államtudományi kara a közélet és jogi irodalom terén szerzett érdeimei elismerésül tiszteletbeli doktori oklevéllel tüntette ki.

Az egységes elemi iskolai tankönyvek előállítására most már szépen halad előre. Az olvasókönyvek már mindegyik osztály számára sajtó alá vannak adva s rövidesen kész lesz az ABC. könyv is. Az utóbbi elé magában a nyomdában nagyon szép reménységgel néznek, mert úgy gondolják, hogy ez az ABC. is lesz olyan szép, sok tekintetben jobb, mint az egyetemi nyomda méltán dicsért „Betűország“-a.

Kitüntetett debreceni diák. A középiskolai tanulók országos versenvében a természettanból második Szabó Zoltán debreceni református gimnáziumi tanuló lett, aki dr. Szabó Márton gimn. tanárunk fia.

Herceg Ferenc jubileuma alkalmából a Kálvinisták Templomegyesülete három estén, műkedvelők közreműködésével, előadta a „Dolovai nábob leánya“ című színművet. A tiszta jövedelmet a Kálvin-házra szánták.

Egyetemi évzáró. A Tisza István Tudományegyetem évzáró istentisztelete jún. 13-án, vasárnap d. e. 10 órakor volt a Nagytemplomban. Az isentiszteleten az ígét Csikesz Sándor theol. dékán hirdette s a Kántus két énekszámot adott elő. Utána egyetemi diszközgyűlés volt a Kollégium dísztermében, amelyen jelen voltak dr. Baltazár Dezső püspökön kívül a budapesti közgazdasági fakultás dékánja, a helyi hatóságok, iskolák és a nemzeti hadsereg képviselői. A Himnusz eléneklése után dr. Lencz Géza rector magnificus nyitotta meg a diszközgyűlést rövid beszéd keretében. Majd dr. Kovács Andor tartotta meg alkalmi beszédét a trianoni béke ratifikálásának 6 éves fordulójára alkalmával. Beszéde megrázó hatású volt, egyéni és mindenkit magával ragadó. A következő szám a „Nemzeti Hiszekegy“ lett volna, azonban a beszéd közvetlen benyomása alatt a Kántus — mintegy feleletül az elhangzott beszédre — Ammer: „Nem, nem, soha“ c. darabját énekelte el igazi tüzzel és lelkesedéssel. A Kántus meleg ünnepeltetésben részesült szép énekszámáért. Csikesz Sándor theol. dékán tartotta meg ezután értekezését „Vezető szempontok a liturgiában“ címen, mely úgy a széles látókört, mint a gyakorlatiasság reális értékét mutatta. A beérkezett pályamunkák bírálatos ismertetése, a pályadíjat nyert hallgatók megnevezése, a pályadíjak és jutalmak kiosztása után a Kántus a Szózat éneklésével rekesztette be az egyetemi diszközgyűlést.

Új doktor-lelkész. Marcsa Imre kishodosi lelkészt a napokban avatták a bölcsészettudo-

WACHA tisztít, mos, fest férfi és női fölső ruhát, inget, gallért, kézelőt **Debrecen, Simonffy-u. 55.**

mányok doktorává a debreceni Tisza István Tudományegyetemen.

Horthy Miklós kormányzó születése napján, június 18-án, Debrecenben is szép ünnepeket tartottak. A nemzeti hadsereg a Pavillon-laktanya udvarán délelőtt 9 órakor tábori istentiszteletet tartott, melyen a mise végén magyar nyelven imádkozott a róm. kath. tábori lelkész, könyörögve, hogy hadseregünk diadallal küzdhessen „pro regno Mariano”. — Délelőtt 11 órakor pedig a Nagytemplomban volt istentisztelet, melyen a honvéd altisztek énekkara énekelt, Baltazár püspök imádkozott s a katona zenekar kíséréte mellett énekelte a közönség a Himnusz. A püspök megragadóan szép imája mély benyomást tett a templomot színiig megtöltő díszes közönségre.

Katona Máté csengeri református tanító, 4 évi betegeskedés után, 54 éves korában meghalt. 30 évig volt tanító, 20 évet szolgált Csengerben. A szatmári egyházmegye tanügyi bizottságának is több éven át tagja volt. Temetésén 25 tanító volt jelen. Özvegye és 3 gyermeke gyászolja.

Évzáró a Kollégiumban. A kollégiumi évzáró ünnepély f. hó 12-én, szombaton volt. Az istentisztelet d. e. 10 órakor kezdődött a Nagytemplomban, ahol Kállay Kálmán lelkész-képző-intézeti tanár mondott mélyen átérzett, szívből fakadó imát. Az istentisztelet szépségét emelte a Kántus, mely kifogástalanul énekelte Meiszner: „Magnus est dominus” c. karénekét. Istentisztelet után a tanári kar és az ifjúság átvonultak a Kollégium oratóriumába, ahol az ünnepélyt a Himnusszal nyitotta meg a Kántus. Utána Karai Sándor kollégiumi igazgató tartotta meg évi beszámolóját. Az üdvözlések során elsőnek dr. Baltazár Dezső püspök szólalt fel, aki megköszönte az agilis és fáradhatatlan tevékenységű igazgatónak ezévi sikeres munkásságát. A város nevében dr. Balla Bertalan üdvözölte az „Alma mater”-t, annak igazgatóját, tanárait és tanítványait, különösen kiemelve beszédében azt a kapcsolatot, mely úgy a múltban, mint a jelenben összefűzte Debrecen város református társadalmát az ősi anyaiskolával. A ünnepélynek megható jelenete volt, amikor dr. Baltazár Dezső püspök Tóth Béla g. VII. o. tanulónak, mint kiváló szorgalmú papi árvának, átadott jutalmul egy amerikai barátjától kapott 10 dolláros aranyat. A kollégiumi évzáró ünnepélyt a Kántus fejezte be a Szózáttal.

Kitüntetés. Magyarország kormányzója Simon Károly hajdúhadházi ny. igazgatótanítónak, a református tanítók volt országos elnökének, a közoktatás terén és a társadalmi életben kifejtett munkássága elismeréséül a IV. oszt. magyar érdemkeresztet adományozta.

Három fiatal lelkész kapott „Master of Theology” fokozatot az amerikai princetoni theológián: Apostol János, Fehér Mihály és Muzsnay László, akik diplomájukat a tanév záró-ünnepélye alkalmával nagy és fényes közönség előtt vették át. Apostol János és Fehér Mihály a debreceni theológiának voltak kiváló növendékei.

Péter Andrásnak, a nagy alapítónak szüleit és első feleségét eddigi nyugvóhelyükről a Péter András sírboltjába szállíttatta át és ott helyezte végleges nyugalomra a szeghalmi egyház, ezzel egyrészt a nagy alapítványtevő iránti kegyeletének adván bizonyosságát, másrészt a Péter András kívánságát is teljesítvén. Az áthelyezés május 30-án ment végbe kegyeletes ünnep keretében.

Lelkészválasztás. A rozsnyói református egyház Ladányi Zsigmond munkácsi segédlelkészt, ki pár évvel ezelőtt debreceni segédlelkész volt, egyhangúlag lelkipásztorául hívta meg.

Panyolán harangszentelés volt június 6-án. A pompás hangú harangot a budapesti Waltergyár öntötte. Felhúzás előtt Szarka Boldizsár helybeli lelkész mondott imát. Predikációt délelőtt és délután Kósa Béla szamoskéri lelkész tartott. A környékbeli lelkészek közül az állandó esőzés miatt még csak Batta Miklós szamoszegyi lelkész jelent meg. Alkalmi költeményt adott elő Gál Lajos tanító, Szabó Pál kántor pedig a panyolai egyházi dalárda vezetésével emelte az ünnepély hatását.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:
Dr. KUN BÉLA.

Pályázat.

A debreceni református kollégium gimnáziumának fenntartótestületi elnöksége pályázatot hirdet két magyar-latin nyelvi helyettes tanári állásra. A megválasztandó tanár javadalmá egyenlő az állami helyettes tanárokéval. Pályázhatnak református vallású, okleveles tanárok, vagy legalább szakvizsgálatot tett tanárjelöltek, akik okmányokkal tartoznak igazolni képesítésüket, életkorukat, egészségi állapotukat, eddigi működésüket és a forradalmak alatt tanúsított magatartásukat. A pályázók kérvényeiket a tiszántúli református egyházkerület elnökségéhez címezve a debreceni református gimnázium igazgatóságához nyújtják be f. évi július hó 15-ig. Az állást 1926 szeptember 1-én kell elfoglalni.

A mérki református egyház másodtanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése törvény-

Kun József késműves és műköszörős, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

szerű, jó lakás kerttel; 5 Hl. rozs. és államszegély. Kötelessége a presbiterium által kijelölt osztályok vezetése, belmissziói munkálatokban részvétel, kántorhelyettesítés. Okmányokkal felszerelt kérvények július 4-ig Ignéczy Sándor lelkész, iskolaszéki elnökhöz küldendők. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. Menekültek, B-listások és személyesen megjelenők előnyben.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENIVEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betöréses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

10-52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztagoknak a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Elnökséggel történt megálapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

Debreczeni István

órásmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

Riesz Henrik

kocsigyár

Debrecen,

Hatvan-u.

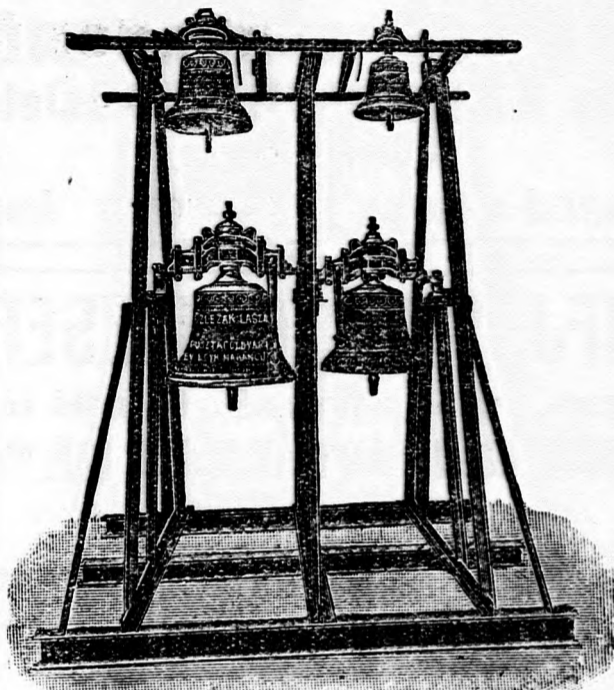
Kocsik minden alakban.

3-4

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját hazában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓRHÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőleveli és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,

iskolai és templomi

Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-

szerűen mérsékelt áráért

Arjegyzékésköltségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápoloda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

KARDOS LÁSZLÓ
 DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9
VÁSZON—FEHÉRNEMŰ
és KELENGYE szaküzlet.
 ALAPÍTÁSI ÉV 1831. 2—4
KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF
 papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SÁRTI HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
 Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáiért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a rögzítések hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
 HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előljárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és megalégedését vívta ki. Ezért felkérem, szíveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, szíveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciójú, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szíves üdvözléssel: *Rádaly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
 HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szerezünk.

Fogadja szép munkájáért az előljáróság teljes elismerését.
 Tisztelettel. *Rádaly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak
 HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.
 Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: *Eröss Lajos*, ref. püspök

SESZTINA LAJOS
 vasnagykereskedése
Debrecen.
 Alapította 1819-ben Sesztina János.
 *
 A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
 állandó nagy raktára.
 Telefon 6.

MOST MEGJELENT
könyvujjdonságok:

Gyűlvész István: Én vagyok az út . . .	K	18,000.—
Hastings: A mintakép	„	50,000.—
Heyns: Református dogmatika	„	175,600.—
Hegyaljai Kiss Géza: Lorántfy Zsuzsánna	„	35,000.—
Lévay Lajos: Egyházi beszédek	„	62,500.—
Makkai Sándor: Aratás	„	85,000.—
„ „ Öntudatos kálvinizmus	„	25,000.—
„ „ Megszólalnak a kövek	„	35,000.—
„ „ A halál mysteriuma	„	24,000.—
Musnai L.: Életnek beszéde	„	50,000.—
„ Az Újszövetség	„	65,000.—
„ A magyar biblia története	„	15,000.—
Porcsalmy Gyula: Boda Katalin	„	54,000.—
Ravasz László: Az ember életútjának felén	„	112,500.—
Révész Imre élete 1826—1881	„	100,000.—
„ Mennyei nász-dal	„	25,000.—
Stalker James: Fájdalmak embere	„	77,000.—
Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel!	„	125,000.—
Victor Gabriella: A pataki vár gyöngye	„	65,000.—

UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

A leghasznosabb vizsgal jutalomkönyv

Méliusz Kis Könyvtára
 vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: *Uray Sándor*, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol? K	5,000.—
2. „ — Nők az egyházban	6,000.—
3. „ — A keresztyén jellemről	6,000.—
4. „ Zih Sándorné: A láthatatlan Isten—Idegenben (két kis elbeszélés)	5,000.—
5. „ Amikor Nagy Péter uram nem ment el a gazdakörbe	4,000.—
6. „ Uray S.: Gonosz Pista börtöt tart	4,000.—
7. „ — Nagy Jóska tenyerest kapott	4,000.—
8. „ Fekete János: Életiskola	4,000.—
9. „ Solymosi József: Két világ	5,000.—
10. „ Makay Lajos: A pokol udvari szállítója	5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

VIZSGALAPOK

kis- és nagyvonalas . . . . . 1 drb K 700.—

Az iskolai év befejeztének közeledésével
iskolai jutalomkönyvek,
mesék és ifjúsági elbeszélések óriási választékban.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószer- és zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

♦ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expediálunk. ♦